

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om godkännande av bedömningsorgan inom arbetarskyddet

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås en lag om godkännande av bedömningsorgan inom arbetarskyddet.

Syftet med lagen är att ersätta de gällande bestämmelserna om godkännande av bedömningsorgan inom arbetarskyddet och att anpassa dem till kraven i grundlagen. Dessutom görs det en del lagtekniska ändringar. Lagen föreslås få en bestämmelse om bedömningsorganens skyldighet att följa de allmänna

förvaltningslagarna när de utför offentliga förvaltningsuppgifter. Enligt förslaget handlar personalen under tjänsteansvar i sådana fall. Den föreslagna lagen sätter i kraft bestämmelserna om anmälda organ i direktiven om överensstämmelse för maskiner, personlig skyddsutrustning och linbaneanläggningar.

Lagen avses träda i kraft den 1 november 2010.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÄN MOTIVERING	3
1. Nuläge.....	3
1.1. Lagstiftning och praxis	3
1.2. EU-lagstiftning.....	4
1.3. Bedömning av nuläget.....	7
2. Målsättning och de viktigaste förslagen	8
3. Propositionens konsekvenser.....	9
4. Beredningen av propositionen.....	10
DETALJMOTIVERING	11
1. Lagförslag	11
2. Ikraftträdande.....	14
3. Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning	14
LAGFÖRSLAG	16
om godkännande av bedömningsorgan inom arbetarskyddet.....	16

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläge

1.1. Lagstiftning och praxis

Genom lagen om tillsynen över arbetarskyddet och om arbetarskyddssamarbete på arbetsplatsen (44/2006, nedan kallad tillsynslagen) upphävdes den gamla lagen om tillsynen över arbetarskyddet och om sökande av ändring i arbetarskyddsärenden (131/1973, nedan kallad den gamla tillsynslagen). Enligt ikraftträdandebestämmelsen i tillsynslagen gäller 2 a och 20 a § i den gamla tillsynslagen och förordningen om godkännande av kontrollorgan inom arbetarskyddet (18/2000, nedan kallad förordningen om kontrollorgan), som utfärdats med stöd av den tills de upphävs särskilt.

Enligt 2 a § i den gamla tillsynslagen kan ministeriet (social- och hälsovårdsministeriet) godkänna ett kontrollorgan för att utföra uppgifter som anges i arbetarskyddsbestämmelserna och som anknyter till säkerställandet av att produkter överensstämmer med kraven. Organet ska uppfylla de krav som bestäms genom förordning. Den här typen av uppgifter regleras främst i lagen om vissa tekniska anordningars överensstämmelse med gällande krav (1016/2004, nedan kallad maskinlagen) och författningar på lägre nivå som har utfärdats med stöd av den. Syftet med lagen är att säkerställa att maskiner, arbetsredskap, personlig skyddsutrustning och andra tekniska anordningar överensstämmer med gällande krav och inte orsakar risk för olycksfall eller men för hälsan i sådan användning som tillverkaren avser. Syftet är också att säkerställa att tekniska anordningar som planerats, tillverkats och utrustats på behörigt sätt utan hinder kan släppas ut på marknaden eller överlätas för användning. Genom förordning av statsrådet kan det med stöd av maskinlagen utfärdas närmare bestämmelser om bland annat krav och förfaranden i anslutning till planeringen och konstruktionen av maskiner för att påvisa överensstämmelse. I dagsläget gäller bland annat följande författningar på lägre nivå: statsrå-

dets förordning om maskiners säkerhet (400/2008), statsrådets beslut om personlig skyddsutrustning (1406/1993) och statsrådets förordning om linbaneanläggningar för persontransporter (253/2002). I de flesta fall har de genomfört något av EU:s direktiv om produktöverensstämmelse nationellt. Bedömningen av överensstämmelsen kan också utslutande grunda sig på nationella författningar, till exempel på statsrådets förordning om laseranordningar och besiktning av dem (291/2008).

I förordningen om kontrollorgan ingår de krav som det kontrollorgan som ska godkännas som anmält organ måste uppfylla. Ett kontrollorgan måste kunna utföra sina uppgifter utan att förtroendet för dess objektivitet äventyras under några som helst förhållanden. Organet måste ha tillräckligt stor personal, adekvata ekonomiska resurser för att kunna utföra kontroller och möjligheter att använda utrustning som krävs för speciella kontroller. De anställdas löner får inte vara beroende av hur många besiktningar de utför eller vilka resultat besiktningarna ger. Dessutom krävs det att personalen har god teknisk och yrkesmässig utbildning, tillräckligt stora kunskaper och praktisk erfarenhet av kontroller och förmåga att upprätta intyg, protokoll och referat för att verifiera besiktningens resultat. Dessutom måste kontrollorganet ha fullgod ansvarsförsäkring för att kunna reparera eventuella skador. Kontrollorganet kan anlita utomstående tjänster för provning, kontroll m.m. om serviceleverantören uppfyller samma krav som det ställs på kontrollorganet.

Kontrollorganet ska anhålla om godkännande hos social- och hälsovårdsministeriet. Av bilagorna ska det framgå att organet uppfyller de lagstadgade kraven. Enligt förordningen kan detta vara en utredning av Mätteknikcentralen eller någon annan liknande inrättning eller någon annan information om att kraven uppfylls som av ministeriet anses vara tillräcklig. Ministeriet kan godkänna ett kontrollorgan för viss tid. Enligt 2 a § i den gamla tillsynslagen är ministeriet skyldigt att

utöva tillsyn över de godkända organen. Paragrafen hänvisar till 3–7 och 17 § i samma lag där det bland annat ingår bestämmelser om rätt till tillträde till den plats som kontrolleras och rätt till information. Om organet i väsentligt avseende bryter mot kraven, kan ministeriet införa begränsningar i dess verksamhet eller återta godkännandet. Ett kontrollorgan är skyldigt att underrätta ministeriet om alla förändringar som påverkar möjligheterna att uppfylla kraven. Dessutom ska det årligen lämna en berättelse om sin verksamhet till ministeriet.

Enligt 20 a § i den gamla tillsynslagen får rättelse sökas i ett beslut av ett kontrollorgan som är godkänt av ministeriet, där det vägrar sådant säkerställande som är avsett att påvisa överensstämmelse, genom ett skriftligt rättelseyrkande hos ministeriet inom 14 dygn från delfäendet. Ändring får inte sökas i beslutet genom besvär. Ministeriets beslut får däremot överklagas genom besvär till högsta förvaltningsdomstolen.

Lagen om konstaterande av tillförlitligheten hos tjänster för bedömning av överensstämmelse med kraven (920/2005, nedan kallad ackrediteringslagen) tillämpas på ackreditering av tjänster för bedömning av överensstämmelse och på därmed jämförbar bedömning av kompetens. Tjänsterna kan bestå av testning, kalibrering, certifiering, kontroll och därmed jämförbar verksamhet. Ett bedömningsorgan kan vara en sammanslutning, en inrättning eller ett annat organ som utför tjänster för bedömning av överensstämmelse. Med kontroll avser lagen undersökning av en produkt, apparat eller utrustning, eller av planeringen eller installationen av dessa, eller av en produkts tillverkningsprocess utgående från yrkesmässig bedömning och allmänna krav i syfte att påvisa överensstämmelse med kraven.

Ett bedömningsorgan kan hos ackrediteringsenheten ansöka om ackreditering eller därmed jämförbar bedömning av sin kompetens. I Finland är ackrediteringsenheten vid Mätteknikcentralen (FINAS-ackrediteringstjänst) ackrediteringsenhet. Harmoniserade internationella och europeiska bedömningsgrunder tillämpas på ackrediteringen av ett bedömningsorgan. Ett kriterium för ackreditering är att bedömningsorga-

nets organisation, personal, lednings- och kvalitetssystem, interna kontroll och produktion av tjänster för bedömning av överensstämmelse är ändamålsenliga med beaktande av bedömningsgrunderna. Ett bedömningsorgan måste visa att det uppfyller de lagstadgade kriterierna. I ackrediteringsbeslutet ska det anges vilket kompetensområde bedömningsorganet ackrediteras på och fastställas förfaranden för att upprätthålla och följa upp kompetensen. Ett ackrediteringsbeslut kan utfärdas för viss tid och praktiskt taget alla beslut gäller för viss tid. Ackrediteringsenheten kan återkalla ackrediteringen om kriterierna inte uppfylls.

Social- och hälsovårdsministeriet har godkänt fyra kontrollorgan med kompetensråden inom bedömning av maskiners överensstämmelse som anmälda organ. Det är VTT, SGS Fimko, MTT Vakola och Inspecta Tarkastus Oy. De är inte ackrediterade inom det anmälda organets kompetensområde, men de uppfyller de lagstadgade kraven, vilket bland annat bevisas genom ett yttrande från ackrediteringsenheten vid Mätteknikcentralen. Arbetshälsoinstitutet är anmält organ för bedömning av överensstämmelse för personlig skyddsutrustning och dess kompetens har påvisats på samma sätt som för kontrollorganen ovan.

1.2. EU-lagstiftning

Genom lagstiftningen om den inre marknaden vill Europeiska unionen säkerställa fri rörlighet för varor inom EU:s gränser. Därför eftersträvar EU harmoniserad lagstiftning om produkter i medlemsstaterna. Genom rådets resolution från 1985 om en ny metod för harmonisering av tekniska föreskrifter och standarder införde EU en så kallad ny metod. Den går ut på att lagstiftningen ska begränsas till sådana bestämmelser som behövs för att de viktigaste produktkraven ska uppfyllas och att minska myndigheternas övervakning innan en produkt släpps ut på marknaden. EU har med en rad åtgärder försökt göra det effektivare att genomföra direktiven enligt den nya metoden.

Europaparlamentets och rådets beslut nr 768/2008/EG om en gemensam ram för salu-

föring av produkter och upphävande av rådets beslut nr 93/465/EEG fastställer gemensamma principer och referensbestämmelser som är tänkta att användas i all sektorsspecifik lagstiftning. Ramen ska vara en enhetlig grund för översyn eller omarbetning av den lagstiftningen. Beslutet utgör därför ett allmänt horisontellt ramverk för framtida lagstiftning om harmonisering av villkoren för saluföring av produkter och utgör en referenstext för befintlig lagstiftning. Referensbestämmelserna för harmoniserad gemenskapslagstiftning för produkter ska vara de som anges i bilaga I. Kapitel R4 gäller anmälan av organ för bedömning av överensstämmelse. I artikel R17 i kapitlet ingår krav avseende anmälda organ.

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 765/2008 om krav för ackreditering och marknadskontroll i samband med saluföring av produkter och upphävande av förordning (EEG) nr 339/93 (nedan kallad förordningen om ackreditering och marknadskontroll) har bestämmelser om ackreditering, marknadskontroll, kontroll av produkter som förs in från tredjeländer och CE-märkning. Utgångspunkten är att ackrediteringen ska få en större roll i bedömningen av kompetensen hos ett organ för bedömning av överensstämmelse. Merparten av artiklarna om ackreditering ställer vissa krav på det nationella ackrediteringsorganet. Förordningen trädde i kraft den 1 januari 2010.

I förordningen om ackreditering och marknadskontroll avses med ackreditering en förklaring från ett nationellt ackrediteringsorgan om att ett organ för bedömning av överensstämmelse uppfyller kraven i harmoniserade standarder och, i förekommande fall, eventuella ytterligare krav, bland annat de som fastställs i sektorsspecifika program, för att utföra specifika bedömningar av överensstämmelse. Med nationellt ackrediteringsorgan avses det enda organet i en medlemsstat som har statligt bemyndigande att genomföra ackrediteringar. Vidare avses med organ för bedömning av överensstämmelse ett organ som utför bedömning av överensstämmelse, bland annat kalibrering, provning, certifiering och kontroll. Enligt förordningen ska ett organ för bedömning av överensstämmelse som vill ansöka om ackreditering vända sig

till det nationella ackrediteringsorganet i den medlemsstat där det har sitt säte.

Ett nationellt ackrediteringsorgan ska, enligt artikel 5 i förordningen om ackreditering och marknadskontroll, när ett organ för bedömning av överensstämmelse så begär, utvärdera huruvida det sistnämnda är kompetent att utföra specifik bedömning av överensstämmelse. Om det har konstaterats vara kompetent, ska det nationella ackrediteringsorganet utfärda ett ackrediteringsintyg om detta. När en medlemsstat beslutar att inte använda ackreditering ska den förse kommissionen och övriga medlemsstater med de styrkande handlingar som krävs för att intyga kompetensen hos de organ för bedömning av överensstämmelse som den utser för att genomföra relevant harmoniserad gemenskapslagstiftning. Förordningen kräver alltså inte att de organ som är godkända och anmälda av medlemsstaterna ska vara ackrediterade, men trots det är ackreditering enligt förordningen det primära kravet vid bedömningen av kompetensen hos organ för bedömning av överensstämmelse.

Vidare ska nationella ackrediteringsorgan utöva tillsyn över de organ för bedömning av överensstämmelse som de har utfärdat ackrediteringsintyg för. Om ett nationellt ackrediteringsorgan bedömer att ett organ för bedömning av överensstämmelse som fått ackrediteringsintyg inte längre har nödvändig kompetens för att bedriva specifik verksamhet inom bedömning av överensstämmelse, eller allvarligt underlåtit att uppfylla sina skyldigheter, ska ackrediteringsorganet inom rimlig tid vidta alla lämpliga åtgärder för att begränsa, eller tillfälligt eller helt återkalla ackrediteringsintyget.

Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/42/EG om maskiner och om ändring av direktiv 95/16/EG (nedan kallat direktivet om maskiner) är ett direktiv som följer den så kallade nya metoden. Bestämmelserna ska tillämpas från och med den 29 december 2009 och därmed upphävs det tidigare direktivet 98/37/EG om maskiner. Direktivet innehåller krav på och bestämmelser om konstruktionen och tillverkningen, hur maskiner ska uppfylla kraven på överensstämmelse. Innan en maskin släpps ut på marknaden ska tillverkaren säkerställa att den uppfyller de

tillämpliga grundläggande hälso- och säkerhetskrav och genomföra passande förfaranden för bedömning av överensstämmelse. Vilket förfarande som väljs beror på om maskinkategorin är nämnd i bilaga IV eller inte. I vissa förfaranden måste ett organ för bedömning som är godkänt som anmält organ anlitas för bedömning av en produkts överensstämmelse. Med anmält organ avses ett organ för bedömning som är godkänt av någon EU-stat. Tillverkaren kan också anlita ett anmält organ som godkänts av någon annan medlemsstat för bedömning av överensstämmelse.

Enligt artikel 14 i direktivet om maskiner ska medlemsstaterna till kommissionen och övriga medlemsstater anmäla vilka organ de har utsett för att genomföra bedömning av överensstämmelse inför utsläppandet på marknaden. I Europeiska unionens officiella tidning ska kommissionen offentliggöra en förteckning över de anmälda organen med identifikationsnummer och de uppgifter för vilka de har anmälts. Medlemsstaterna ska se till att de anmälda organen övervakas regelbundet i syfte att kontrollera att de alltid uppfyller de kriterier som anges i bilaga XI. En medlemsstat som har anmält ett organ ska dra tillbaka sin anmälan, om den finner att organet inte längre uppfyller de angivna kriterierna eller att organet grovt underlåter att uppfylla sina skyldigheter. Vidare föreskriver direktivet att ett anmält organ ska fatta ett beslut med en detaljerad motivering, om det finner att de tillämpliga kraven i direktivet inte har uppfyllts eller inte längre uppfylls av tillverkaren eller att ett EGTypgodkännandeintyg eller godkännandet av ett system för kvalitetssäkring inte borde ha utfärdats. Det måste finnas ett förfarande för att överklaga beslutet.

I bilaga XI ingår de minimikriterier som de organ som anmäls av medlemsstaterna måste uppfylla. Kriterierna understryker att organen ska vara opartiska. Organet, dess chef och den personal som ansvarar för att utföra kontrollen får inte vara samma personer som konstruktören, tillverkaren, leverantören eller installatören av de maskiner som de inspekterar eller befullmäktigad representant för någon av dessa. De får inte heller vara engagerade i sådan verksamhet. Organet och dess

personal ska utföra kontrollen med största möjliga yrkesmässiga integritet och tekniska kompetens och inte stå under någon form av påtryckningar eller inflytande, i synnerhet av ekonomiskt slag, som kan påverka deras omdöme eller resultatet av inspektionen. Organet ska det ha tillgång till personal som besitter tillräckliga och relevanta tekniska kunskaper och erfarenhet för att kunna genomföra en bedömning av överensstämmelse. Det ska dessutom ha tillgång till nödvändiga hjälpmedel och nödvändig utrustning. Personalen som är ansvarig för kontrollen ska ha god teknisk utbildning och god yrkesutbildning, ha tillfredsställande kunskaper om kraven för den provning de utför och tillräcklig erfarenhet av sådan provning och kunna utarbeta de intyg, protokoll och rapporter som krävs för att styrka provningsresultaten. Personalens opartiskhet ska vara garanterad. Deras ersättning ska inte vara avhängig av antalet utförda provningar eller resultatet av dessa. Dessutom måste organet teckna ansvarsförsäkring, om inte staten tar på sig ansvaret i enlighet med nationell lagstiftning eller medlemsstaten själv är direkt ansvarig för provningen. Organets personal ska vara ålagd tystnadsplikt med avseende på all information som den får tillgång till i samband med sitt arbete. Organ som uppfyller de bedömningskriterier som fastställs i tillämpliga harmoniserade standarder, vilkas referensnummer ska offentliggöras i Europeiska unionens officiella tidning, ska anses uppfylla de tillämpliga kriterierna, anges det i artikel 14.

Rådets direktiv 89/686/EEG om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om personlig skyddsutrustning har bestämmelser om anmälda organ i artikel 9, och de villkor som de anmälda kontrollorganen ska uppfylla ingår i bilaga V. Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/9/EG om linbaneanläggningar för persontransport har bestämmelser om anmälda organ i artikel 16 och minimikriterier som medlemsstaterna ska beakta då de anmäler organ i bilaga VIII. Både direktivet om personlig skyddsutrustning och direktivet om linbaneanläggningar är direktiv enligt den nya metoden.

1.3. Bedömning av nuläget

I grundlagen föreskriver 124 § att offentliga förvaltningsuppgifter kan anförtros andra än myndigheter bara genom eller med stöd av lag om det behövs för att uppgifterna ska kunna skötas ändamålsenligt och det inte äventyrar de grundläggande fri- och rättigheterna, rättssäkerheten eller andra krav på god förvaltning. Uppgifter som innebär betydande utövning av offentlig makt får däremot bara anförtros myndigheter. Med offentliga förvaltningsuppgifter avser paragrafen ett relativt brett spektrum av offentliga förvaltningsuppgifter där det exempelvis ingår att verkställa lagar och att besluta om frågor som gäller enskildas och sammanslutningars rättigheter, skyldigheter och intressen.

De kontrollorgan som godkänns som anmälda organ utför uppgifter som betraktas som offentliga förvaltningsuppgifter enligt 124 § i grundlagen. Ett ställningstagande från ett kontrollorgan påverkar till exempel tillverkarens rättsliga ställning i så hög grad att det på grund av sina rättsliga verkningar kan jämföras med ett förvaltningsbeslut. Arbetet är dock uttalat tekniskt och det är därför lämpligt att den här typen av tekniska kontroller och intygen om dem anförtros någon annan än en myndighet. Då är det viktigt att se till att rättssäkerheten är garanterad och att kraven på god förvaltning uppfylls. Det innebär att frågorna måste behandlas i överensstämmelse med de allmänna förvaltningslagarna och att de som behandlar ärendena arbetar under tjänsteansvar (t.ex. GrUU 16/2002 rd, GrUU 43/2002 rd, GrUU 20/2006 rd, GrUU 3/2009 rd). Praxis är att tjänsteansvar anses innefatta både straffrättsligt och skadeståndsrättsligt ansvar. I 40 kap. i strafflagen (604/2002) ingår det bestämmelser om tjänstebrott och i 11 § i samma kapitel anges det vad som avses med person som utövar offentlig makt. Skadeståndsansvaret bestäms enligt skadeståndslagen (412/1974). De gällande bestämmelserna om kontrollorgan inom arbetarskyddet hänvisar inte till allmänna förvaltningslagar i bestämmelserna om kontrollorgan. Det finns heller inga bestämmelser om personalens tjänsteansvar.

Förordningen om kontrollorgan har utfärdats med stöd av 2 a och 29 § i lagen om till-

synen över arbetarskyddet och om sökande av ändring i arbetarskyddsärenden (131/1973). Enligt 80 § i grundlagen har republikens president, statsrådet och ministerierna rätt att utfärda förordningar med stöd av ett bemyndigande i grundlagen eller någon annan lag. Genom lag ska det dock utfärdas bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter och om frågor som enligt grundlagen i övrigt hör till området för lag. Om det inte särskilt anges vem som ska utfärda en förordning, utfärdas den av statsrådet. I tillsynslagen ingår det inget bemyndigande att utfärda närmare bestämmelser om godkännande av kontrollorgan. Enligt 5 § i maskinlagen kan det genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om förfarandet för att påvisa överensstämmelse för tekniska anordningar, men bestämmelsen kan inte betraktas som relevant med avseende på godkännandet av kontrollorgan, själva förfarandet eller kriterierna för organen.

I dagsläget föreskrivs det i lag att ett ministerium kan godkänna uppgifter för att påvisa överensstämmelse som ett kontrollorgan utför på produkter angivna i arbetsskyddsbestämmelserna. På lagnivå anges det också att ministeriet utövar tillsyn över organen och att det kan begränsa eller återkalla ett godkännande. Dessutom finns det lagbestämmelser om rättelseyrkande och överklagande. I förordning ingår det däremot bestämmelser om vilka krav det ska ställas på kontrollorgan, deras rätt att anlita utomstående tjänster, bilagor som ska ingå i ansökan till ministeriet, rätt att godkänna ett kontrollorgan för viss tid, skyldighet att underrätta kommissionen och kontrollorganens skyldighet att anmäla ändringar. Med beaktande av 124 och 80 § i grundlagen uppfyller den gällande regleringen inte kraven i grundlagen.

Dessutom hänvisar 2 a och 20 a § i den gamla tillsynslagen till bestämmelser om tillsyn och överklagande som är upphävda. Med tillsyn avses kontroll som ministeriet utför på kontrollorgan som det har godkänt och som har grundat sig på befogenheter i en upphävd lag. Den nya tillsynslagen gäller förfarandet när en arbetarskyddsmyndighet utövar tillsyn över att arbetarskyddsbestämmelserna följs. Med arbetarskyddsmyndighet avser den nya

tillsynslagen regionförvaltningsverket samt social- och hälsovårdsministeriet när det sköter uppgifter som hänför sig till tillsynen över produktsäkerheten (den 1 januari 2010 övertogs arbetarskyddsdistriktens verksamhet av regionförvaltningsverken, lagen om regionförvaltningsverken (896/2009), RP 95/2009 rd). I 4 kap. ingår det bestämmelser om tillsyn över produktsäkerheten, så kallad marknads kontroll. Med hänsyn till innehållet i 4 kap. måste ministeriets befogenheter i tillsynen över kontrollorgan förtydligas. Även i övrigt finns det ingen anledning att behålla de två paragraferna i kraft när lagen i övrigt är upphävd.

2. Målsättning och de viktigaste förslagen

Syftet är att anpassa 2 a och 20 a § i den gamla tillsynslagen till kraven i grundlagen och utvecklingen i annan lagstiftning. Vidare är det meningen att begreppen i ackrediteringslagen ska användas i lagförslaget. Det betyder att kontrollorgan ersätts med bedömningsorgan. De berörda paragraferna i den gamla tillsynslagen och förordningen om kontrollorgan föreslås bli upphävd och nödvändiga bestämmelser om godkännande av bedömningsorgan, förfarande, krav och överklagande bli införda i den föreslagna lagen. Ändringarna är i första hand lagtekniska och tanken är att alla bestämmelser om individens rättigheter och skyldigheter ska lyftas upp på lagnivå som 80 och 124 § i grundlagen kräver. Grundlagen tillåter att det införs tillräckligt exakta och noga avgränsade befogenhetsbestämmelser för att utfärda närmare bestämmelser också genom förordning av statsrådet. Största delen av bestämmelserna måste ingå i lag och de är ganska få. Följaktligen föreslås alla bestämmelser ingå i lag för att regleringen ska vara rationell och tydlig.

Innehållsligt motsvarar de föreslagna bestämmelserna till största delen de nuvarande bestämmelserna. Men 124 § i grundlagen kräver att rättssäkerheten och kraven på god förvaltning måste vara tillgodosedda på behörigt sätt när offentliga förvaltningsuppgifter anförtros någon annan än myndigheter. Lagen föreslås därför få en ny bestämmelse om skyldigheten att följa allmänna förvalt-

ningslagar och om tjänsteansvar. I sin praxis anser grundlagsutskottet det i och för sig inte längre nödvändigt att hänvisa till allmänna förvaltningslagar, om lagarna blir tillämpliga redan på grundval av sina egna bestämmelser. Hänvisningen ska dock vara heltäckande om det anses nödvändigt att ta in en hänvisning i lagen för tydlighetens skull (t.ex. GrUU 42/2005 rd, GrUU 20/2006 rd och GrUU 3/2009 rd). I denna proposition anses det vara på sin plats med en bestämmelse om skyldigheten att följa allmänna lagar eftersom det är fråga om en ny bestämmelse inom arbetarskyddsområdet. – Detta trots att det har varit nödvändigt att tillämpa bestämmelserna i allmänna lagar i flera sammanhang redan tidigare med stöd av tillämpningsbestämmelserna i dem. Lagen föreslås också föreskriva om rätt för ministeriet att utöva tillsyn över de bedömningsorgan som det har godkänt.

En ny bestämmelse som införs innehåller kriterierna för att ministeriet ska kunna fatta beslut om att godkänna ett bedömningsorgan. Det ingår också en punkt i villkoren för att godkänna bedömningsorgan att dessa måste uppfylla bedömningskriterierna i harmoniserade standarder. Detta ligger i linje med kraven i direktiven om produkter och båda de nya bestämmelserna motsvarar gällande praxis.

Enligt gällande bestämmelser ska rättelse av ett beslut där ett kontrollorgan vägrar sådant säkerställande som är avsett att påvisa överensstämmelse sökas skriftligt hos ministeriet inom 14 dygn från delfäendet. I lagförslaget föreskrivs det att rättelse i ett beslut av ett bedömningsorgan om påvisande av överensstämmelse får sökas hos det bedömningsorgan som har fattat beslutet. Eftersom social- och hälsovårdsministeriet också är den myndighet som utövar marknads kontroll över produkter som används i arbetet, kan ett beslut som ministeriet fattar om en omprövningsbegäran ge upphov till jävsituationer eller andra otillbörliga situationer i marknads kontrollen.

Helt nyligen har riksdagen behandlat en proposition med förslag till ändring av förvaltningslagen och förvaltningsprocesslagen (RP 226/2009 rd). Där föreslås det bland annat att förvaltningslagen (434/2003) ska ett

nytt 7 a kap. om omprövningsförfarande. Tanken är fortfarande att speciallagstiftningen ska ange om ett beslut över huvud taget kan omprövas eller inte. Förvaltningslagen ska ange hur omprövningen ska behandlas, och bestämmelserna blir tillämpliga som allmän lag om det inte särskilt föreskrivs något annat någon annanstans i lag. Kapitlet har bestämmelser om bland annat omprövningsbegäran och besvärshöjning, tidsfrist för omprövningsbegäran, form och innehåll i omprövningsbegäran och skyndsamt behandling. Propositionen utgår från att det är de allmänna bestämmelserna i förvaltningslagen som gäller. Därmed förlängs fristen för omprövning från 14 dygn till 30 dagar. Bestämmelsen om överklagande av ett ministeriebeslut föreslås vara oförändrad.

3. Propositionens konsekvenser

Propositionen innebär att social- och hälsovårdsministeriet ska godkänna att de bedömningsorgan som bedömer överensstämmelse beträffande teknisk utrustning som avses i arbetarskyddslagstiftningen utses till anmälda organ eller innehar andra liknande uppgifter. Det handlar dock inte om att inrätta ett nytt system för godkännande och tillsyn utan om ändringar i det redan gällande systemet. Därmed har propositionen inga större ekonomiska konsekvenser.

En ansökan från ett bedömningsorgan måste åtföljas av ett ackrediteringsbeslut från ackrediteringsenheten vid Mätteknikcentralen. I sin prissättning följer enheten lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992). Alla kostnader för bedömning, beslutsfattande och ackrediteringsprocessen ska finansieras med avgifterna för ackrediteringstjänster. Principen är att avgiften ska täcka kostnaderna och att verksamheten inte eftersträvar ekonomisk vinst. I dagsläget kostar ackrediteringsprocessen i snitt mellan 5 000 och 10 000 euro. Ett bedömningsorgan ska fortfarande kunna påvisa att det uppfyller kraven för godkännande även genom ett bevis från Mätteknikcentralen eller något annat liknande bevis från ett liknande opartiskt expertorgan. Det medför kostnader i samma omfattning. Om ett bedömningsorgan påvisar att det uppfyller kraven på något annat sätt än

genom ett ackrediteringsbeslut, kräver artikel 5.2 i förordningen om ackreditering och marknads kontroll att kommissionen och övriga medlemsstater ska förses med de styrkande handlingar som krävs för att intyga kompetensen hos organet för bedömning av överensstämmelse.

Enligt social- och hälsovårdsministeriets förordning om prestationer för vilka social- och hälsovårdsministeriet uppbär avgift (1191/2006) sägs det om arbetarskyddsavdelningens offentligt rättsliga prestationer att avgiften för att påvisa kompetens hos ett expertorgan bestäms från fall till fall. Sådana avgifter beror på hur tidskrävande arbetet är. För närvarande tar arbetarskyddsavdelningen ut ett timpris som är 38 euro. I avgifterna ingår dessutom vissa uppräknade särskilda kostnader och en andel för gemensamma kostnader (4 euro per arbetstimme). I snitt brukar ett beslut om godkännande kosta omkring 450 euro.

Den föreslagna lagen har samband med direktiven från EU om harmonisering av lagstiftning om den inre marknaden och produkter. Genom lagstiftningen om den inre marknaden harmoniseras medlemsstaternas lagstiftning i syfte att garantera fri rörlighet för varor, marknads funktion och fri konkurrens. För tydlighetens skull bör det tilläggas att den föreslagna lagen inte anger när en tillverkare är skyldig att anlita ett bedömningsorgan, utan detta föreskrivs i lagstiftningen om teknisk utrustning. När en tillverkare vill försäkra sig om att en produkt uppfyller de viktigaste kraven på säkerhet och hälsa, anlitar den beroende på produkt och bedömningsförfarande ett anmält organ för bedömning av överensstämmelse. Förfarandet medför kostnader för tillverkaren.

Den största förändringen sker i bedömningsorganens status i och med att de uppgifter som anmälda organ eller andra kontrollorgan som är godkända för sådana uppgifter utför betraktas som offentliga förvaltningsuppgifter enligt 124 § i grundlagen. När offentliga förvaltningsuppgifter anförtros någon annan än myndigheter måste man se till rättssäkerheten och kraven på god förvaltning tillgodoses. Den föreslagna lagen förskriver att ett bedömningsorgan i sin verksamhet ska följa allmänna förvaltningslagar

och att personalen handlar under tjänsteansvar.

Propositionen har inga miljökonsekvenser eller andra samhälleliga konsekvenser.

4. Beredningen av propositionen

Lagförslaget inklusive motiveringen har beretts av en sektion inom Delegationen för beredning av arbetarskyddsföreskrifter. Sektionen har haft medlemmar från Teknologindustri rf, Metallarbetarförbundet rf och Förening för Teknisk Handel och Tjänster rf. När sektionen blev klar med sitt arbete behandlades förslaget i delegationen där det ingår företrädare för de viktigaste arbetsgivar-

och arbetstagarorganisationerna och andra samarbetspartner. Justitieministeriet, arbets- och näringsministeriet, ackrediteringsenheten FINAS vid Mätteknikcentralen, Finlands näringsliv, Finlands Fackförbunds centralorganisation FFC, Tjänstemannacentralorganisationen FTFC, Akava, Arbetshälsoinstitutet, VTT, SGS Fimko, MTT Vakola och Inspecta Tarkastus Oy blev ombudda att yttra sig om förslaget. Yttrandena behandlades i sektionen och till följd av dem ändrades formuleringarna i 4 § 1 mom., 5 § 3 mom. och 6 § 2 mom. Följaktligen sågs också motiveringen över. Efter ändringarna i sektionen behandlades förslaget ytterligare i delegationen.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslag

1 §. Godkännande av bedömningsorgan. Social- och hälsovårdsministeriet ska godkänna bedömningsorgan som tillhandahåller tjänster för bedömning av överensstämmelse beträffande maskiner, arbetsredskap, personlig skyddsutrustning och annan teknisk utrustning som avses i arbetarskyddsbestämmelserna. Bedömningsorganen ska vara skyldiga att hos ministeriet anhålla om att bli godkända som anmälda organ eller för andra liknanden uppgifter. Med anmält organ avses ett opartiskt bedömningsorgan som har godkänts av någon medlemsstat när godkännandet grundar sig på EU-direktiv om harmonisering av produkter. Det kan vara direktiven om maskiner, personlig skyddsutrustning eller linbaneanläggningar. Övriga liknande uppgifter hänvisar till eventuell nationell lagstiftning som kräver att ett godkänt bedömningsorgan måste anlitas för bedömningen av viss produktöverensstämmelse.

I beslutet om godkännande ska bedömningsorganets kompetensområde nämnas. Det ska till exempel stå vilka produktkategorier organet bedömer och vilka bedömningsförfaranden det tillämpar. Typkontroll är ett exempel på förfarande. Kompetensområdena finns i till exempel direktiven om maskiner, personlig skyddsutrustning och linbaneanläggningar där produkter, maskinkategorier och bedömningsförfaranden är definierade. Bedömningsorganet behöver inte vara kompetent beträffande alla produkter i respektive direktiv, men det måste kunna bedöma den samlade överensstämmelsen för en specifik produkt. I beslutet läggs det också fast hur tillsynen över bedömningsorganet ska vara ordnat. Det kan exempelvis vara att ange tidpunkten för när det ska omprövas om organet uppfyller de lagstadgade kraven eller inte.

Direktiven om harmonisering av produkter kräver att det utövas tillsyn över bedömningsorganen för att säkerställa att de fortlöpande uppfyller kraven. I förekommande fall kan beslutet innehålla andra krav, villkor och begränsningar för att säkerställa att organet

fullföljer sina uppgifter på behörigt sätt. Principen är att social- och hälsovårdsministeriet beviljar godkännande om organet uppfyller villkoren. Ministeriet ska dock kunna utnyttja sin prövningsrätt och då i första hand ställa krav, begränsningar och villkor i beslutet. I sista hand är det medlemsstaten som i relation till EU svarar för att de anmälda organ som staten har godkänt uppfyller villkoren och utför sina uppgifter på behörigt sätt. Då måste den som godkänner ha kapacitet att bedöma om de anmälda organ som den har godkänt har de nödvändiga förutsättningarna, men samtidigt hålla de allmänna förvaltningsprinciperna i minnet. Som regel ska beslutet från ministeriet gälla tills vidare. Ett beslut för viss tid kan komma i fråga i undantagsfall. Bestämmelserna motsvarar 2 a § 1 mom. i den gamla tillsynslagen, 4 § 1 mom. i förordningen om kontrollorgan och gällande praxis.

2 §. Villkor för godkännande. Enligt EU-lagstiftningen ska medlemsstaterna försäkra sig om att de bedömningsorgan som de har godkänt uppfyller kraven i EU:s harmoniseringsdirektiv enligt den nya metoden. I kraven understryks det särskilt att organen ska vara opartiska och kompetenta. Genom bestämmelsen genomförs artikel 14.5 och bilaga XI i direktivet om maskiner, artikel 9 och bilaga V i direktivet om personlig skyddsutrustning och artikel 16.2 och bilaga VIII i direktivet om linbaneanläggningar.

Bedömningsorganen måste vara ekonomiskt och i andra avseenden opartiska i all sin verksamhet som anmälda organ. Det betyder till exempel att organet, dess chef och den personal som ansvarar för att utföra kontrollen inte får vara samma person eller personer som konstruktören, tillverkaren, leverantören eller installatören av maskinerna eller vara engagerade i sådan verksamhet. Organet och dess personal ska utföra kontrollen med största möjliga yrkesmässiga integritet och tekniska kompetens. Extra viktigt är det att personalen inte får stå under någon form av påtryckningar eller inflytande, i synnerhet av ekonomiskt slag. Organet ska dessutom ha

tillgång till nödvändiga hjälpmedel, system och förfaranden och nödvändig utrustning. Det ska också ha tillgång till personal som besitter tillräckliga och relevanta tekniska kunskaper och erfarenhet för att kunna genomföra en bedömning av överensstämmelse. Personalen ska ha tillfredsställande kunskaper om kraven för den provning de utför och tillräcklig erfarenhet av sådan provning och kunna utarbeta de intyg, protokoll och rapporter som krävs för att styrka provningsresultaten. Personalens ersättning ska inte vara avhängig av antalet utförda provningar eller resultatet av dessa. Dessutom måste organet teckna en relevant ansvarsförsäkring. Övriga regler som anses bli uppfyllda på behörigt sätt hänvisar till situationer då staten är ansvarig enligt den nationella lagstiftningen eller staten själv är direkt ansvarig för provningarna. Vidare krävs det att ett bedömningsorgan ska vara en juridisk person eller en del av en juridisk person som är registrerad i Finland. I paragrafen motsvaras 1 mom. av 1 § i förordningen om kontrollorgan, men formuleringarna har setts över.

Enligt 2 mom. ska ett bedömningsorgan anses uppfylla kraven om det uppfyller de bedömningskriterier som fastställs i tillämpliga harmoniserade standarder, vilkas referensnummer ska offentliggöras i Europeiska unionens officiella tidning. Det är en ny bestämmelse som dock har tillämpats redan tidigare på grund av direktiven. Genom bestämmelsen genomförs artikel 14.5 i direktivet om maskiner, artikel 9.2 i direktivet om personlig skyddsutrustning artikel 16.2 i direktivet om linbaneanläggningar.

3 §. Ansökan om godkännande. Om ett bedömningsorgan vill bli utsett till anmält organ enligt något av harmoniseringsdirektiven, ska det lämna in en ansökan till social- och hälsovårdsministeriet. Samma förfarande gäller också när ett bedömningsorgan vill bli godkänt för att vara organ för bedömning av överensstämmelse av någon produkt som nämns i vår nationella lagstiftning. Huvudregeln är att organet måste bifoga ett ackrediteringsbeslut från ackrediteringsenheten vid Mätteknikcentralen. Ackreditering ska vara det primära förfarandet för att visa att ett bedömningsorgan uppfyller kraven i 2 §. Ett bedömningsorgan ska dock kunna påvisa att

det uppfyller kraven också på något annat liknande sätt. Då måste det kunna visa upp styrkande handlingar från ackrediteringsenheten vid Mätteknikcentralen eller något annat liknande opartiskt expertorgan. Paragrafen motsvaras av 3 § i den nuvarande förordningen om kontrollorgan, men ackreditering nämns explicit i paragraftexten.

Paragrafen innehåller alltså inget obligatoriskt krav på ackreditering. Ett ackrediterat bedömningsorgan anses uppfylla villkoren i 2 §. Bestämmelser om ackreditering och ansökan om ackreditering ingår i lagen om konstaterande av tillförlitligheten hos tjänster för bedömning av överensstämmelse med kraven. När ett bedömningsorgan som ska godkännas som anmält organ uppfyller kraven på något annat sätt, ska medlemsstaten enligt artikel 5.2 i förordningen om ackreditering och marknadskontroll förse kommissionen och övriga medlemsstater med de styrkande handlingar som krävs för att intyga kompetensen hos organen för bedömning av överensstämmelse.

4 §. Bedömningsorganens verksamhet. Bedömningsorganens uppgifter att bedöma överensstämmelse ska betraktas som offentliga förvaltningsuppgifter enligt 124 § i grundlagen. I 1 mom. hänvisas det heltäckande till allmänna förvaltningslagar. Lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999), lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003), förvaltningslagen (434/2003), språklagen (423/2003) och samisk språklag (1086/2003) ska tillämpas på bedömningsorganens verksamhet.

I 1 mom. föreskrivs det dessutom om tjänsteansvar för personalen. Tjänsteansvar brukar anses innefatta både straffrättsligt ansvar och skadeståndsrättsligt ansvar och båda typerna av ansvar framgår av 1 mom. I 40 kap. i strafflagen regleras tjänstebrott och i 11 § 5 punkten i samma kapitel definieras person som utövar offentlig makt. Med person som utövar offentlig makt avses för det första den till vars uppgifter det enligt lag eller förordning hör att meddela för andra bindande förordnanden eller att besluta om andras intressen, rättigheter eller skyldigheter eller som med stöd av lag eller förordning i sin uppgift reellt ingriper i någon annans intressen eller

rättigheter. För det andra avser begreppet också den som enligt lag eller förordning eller enligt ett uppdrag som han eller hon med stöd av lag eller förordning fått av en myndighet ska delta i beredningen av sådana beslut som avses i den första definitionen genom att göra framställningar eller förslag till beslut, utarbeta utredningar eller planer, ta prover eller utföra inspektioner eller på något annat motsvarande sätt. Anställda vid ett bedömningsorgan som utför offentliga förvaltningsuppdrag på grundval av denna lag ska alltså betraktas som personer som utför offentliga förvaltningsuppdrag enligt strafflagen och de omfattas därmed av straffrättsligt tjänsteansvar. Det skadeståndsrättsliga ansvaret ingår i skadeståndslagen.

I sin verksamhet ska bedömningsorganen följa god sed för kontroller. Kraven på bedömningsorganen innebär att både organet och personalen ska ha yrkesmässig integritet. Bedömningsorganen ska bevaka hur bestämmelser och standarder inom deras ansvarsområde utvecklas. De ska också samarbeta med andra bedömningsorgan inom sitt område. Genom samarbete kan organen främja harmoniseringen av sin verksamhet när de gör bedömningar av överensstämmelsen enligt EU:s harmoniseringsdirektiv. Bestämmelsen genomför nationellt punkt 8 i bilaga XI i direktivet om maskiner.

Bedömningsorganen ska ha rätt att anlita utomstående tjänster för provning, kontroll m.m. Då grundar sig deras förhållande på avtal. Det är dock alltid bedömningsorganen som svarar för den samlade bedömningen och de åtgärder som läggs ut på någon utstående. Följaktligen kan utomstående hjälp bara anlitas för tydligt avgränsade tekniska uppdrag. Utomstående tjänsteleverantörer måste uppfylla de krav på bedömningsorgan som ingår i 2 § 1–3 punkten. Organen har också rätt att anlita tjänsteleverantörer i utlandet, men då kan man inte kräva att leverantören ska vara en juridisk person registrerad i Finland eller en del av en sådan juridisk person. Eftersom ett bedömningsorgan ska svara för den samlade bedömningen, måste ansvarsförsäkringen också täcka in åtgärder som utförs av underentreprenörer. I förekommande fall ska bedömningsorganet vara skyldigt att upplysa social- och hälsovårds-

ministeriet om vilka utomstående tjänsteleverantörer det anlitar. Momentet motsvarar delvis 2 § i förordningen om kontrollorgan. Också bilaga I i Europaparlamentets och rådets beslut nr 768/2008/EG om en gemensam ram för saluföring av produkter och upphävande av rådets beslut nr 93/465/EEG innehåller en referensartikel, R20, om underentreprenörer till anmälda organ. Det föreslagna momentet följer principerna i artikeln.

5 §. Tillsyn över bedömningsorganen och återkallande av godkännande. EU:s harmoniseringsdirektiv kräver att medlemsstaterna utövar tillsyn över de anmälda organ som de har godkänt. Organen måste fortlöpande uppfylla kraven. Enligt paragrafen ska social- och hälsovårdsministeriet utöva tillsyn över de godkända bedömningsorganen. Paragrafen ger ministeriet rätt att tillträda platser där det utförs bedömning av överensstämmelse och att trots sekretessbestämmelserna få nödvändig information av bedömningsorganet. Om organet är ackrediterat utövar också ackrediteringsenheten vid Mätteknikcentralen tillsyn över det enligt ackrediteringslagen.

Ackrediteringsorganen är skyldiga att underrätta social- och hälsovårdsministeriet om alla ändringar som kan påverka deras möjligheter att uppfylla kraven i 2 §. Detta gäller till exempel om ackrediteringsenheten vid Mätteknikcentralen återkallar ackrediteringen. Bedömningsorganen är skyldiga att årligen lämna en rapport om sin verksamhet till ministeriet. Paragrafen motsvarar 2 a § 2 mom. i den gamla tillsynslagen och 5 § i förordningen om kontrollorgan, men med den skillnaden att rättigheterna i fråga om ministeriets tillsynsbefogenhet skrivs in i lagen.

I 3 mom. föreskrivs det om återkallande av godkännande. Om social- och hälsovårdsministeriet upptäcker att ett bedömningsorgan underlåter att uppfylla villkoren eller att det förekommer allvarliga brister i verksamheten, kan det återkalla godkännandet. Innan dess måste ministeriet dock ge organet en tillräckligt lång frist för att avhjälpa bristerna. Godkännandet kan återkallas först om organet inte avhjälper bristerna inom utsatt tid. Ett bedömningsorgan svarar för den samlade bedömningen av överensstämmelse. Följaktligen kan det bli aktuellt att återkalla god-

kännandet också när ett organ anlitar en utomstående tjänsteleverantör och denne inte uppfyller kraven eller om det förekommer allvarliga brister i tjänsteleverantörens verksamhet. Bestämmelsen stämmer delvis överens med 2 a § 2 mom. i den gamla tillsynslagen.

Social- och hälsovårdsministeriet ska ha rätt att återkalla sitt godkännande. Ackrediteringslagen föreskriver när ackrediteringsenheten får återkalla ackreditering. Om enheten återkallar ackrediteringen leder det de facto till att godkännandet för ett anmält organ återkallas eftersom det då inte längre uppfyller kriterierna för godkännande.

6 §. Överklagande. Ett beslut som social- och hälsovårdsministeriet har fattat med stöd av den föreslagna lagen får överklagas genom besvär enligt vad som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen. Bestämmelsen är identisk med den gällande bestämmelsen.

Enligt 2 mom. får ett beslut av ett bedömningsorgan för att påvisa överensstämmelse inte överklagas genom besvär. I stället ska man vända sig till bedömningsorganet med omprövningsbegäran, och inte längre till ministeriet. I de flesta fall kommer det att vara exempelvis tillverkaren som vänder sig till organet med omprövningsbegäran eftersom den måste gälla beslutet om överensstämmelse.

I paragrafen hänvisar 2 mom. till 7 a kap. i förvaltningslagen beträffande omprövningsförfarandet. Förvaltningslagen föreskriver bland annat att fristen för omprövning är 30 dagar efter delfäendet av beslutet. Fristen förlängs alltså från 14 dygn till 30 dagar. Förvaltningslagen föreskriver också att beslutet ska åtföljas av anvisningar hur man begär omprövning. Ett beslut om omprövningsbegäran får överklagas enligt vad förvaltningsprocesslagen föreskriver.

7 §. Anmälan. Harmoniseringsdirektiven om produkter kräver att varje medlemsstat anmäler till kommissionen och övriga medlemsstater vilka anmälda organ de har godkänt för att genomföra bedömning av överensstämmelse. I Europeiska unionens officiella tidning offentliggör kommissionen en förteckning över de anmälda organen med identifikationsnummer och de uppgifter för vilka de har anmälts. Kommissionen ska

också se till att förteckningen är uppdaterad.

I paragrafen åläggs social- och hälsovårdsministeriet en skyldighet att anmäla vilka bedömningsorgan det har godkänt som anmälda organ. En liknande anmälningsskyldighet gäller också när beslutet om godkännande återkallas. I dagsläget ingår det en bestämmelse om anmälningsskyldighet i 4 § i förordningen om kontrollorgan.

8 §. Ikraftträdande och övergångsbestämmelse. Lagen föreslås träda i kraft den 1 november 2010. Genom lagen upphävs 2 a och 20 a § i den gamla tillsynslagen och förordningen om godkännande av kontrollorgan inom arbetarskyddet. Lagen får en övergångsbestämmelse som föreskriver att de beslut om godkännande av anmälda organ som social- och hälsovårdsministeriet har fattat innan lagen träder i kraft fortsatt ska gälla. Följaktligen behöver bedömningsorganen inte anhålla om nytt godkännande på grund av den föreslagna lagen. Från och med lagens ikraftträdande tillämpas dock 4–6 § på organen.

2. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 november 2010.

3. Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Enligt 124 § i grundlagen kan offentliga förvaltningsuppgifter anförtros andra än myndigheter bara genom eller med stöd av lag om det behövs för att uppgifterna ska kunna skötas ändamålsenligt och det inte äventyrar de grundläggande fri- och rättigheterna, rättssäkerheten eller andra krav på god förvaltning. Paragrafens betydelse för den föreslagna lagen diskuteras i kapitlet 1.3 Bedömning av nuläget och 2 Målsättning och de viktigaste förslagen. Grundlagsutskottet har i sina ställningstaganden ansett att det måste ses till att rättsäkerheten och kraven på god förvaltningssed tillgodoses på behörigt sätt när offentliga förvaltningsuppgifter anförtros någon annan än myndigheter. I 4 § föreskrivs det att bedömningsorganen ska följa lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet, lagen om elektronisk kommunika-

tion i myndigheternas verksamhet, förvaltningslagen, språklagen och samisk språklag när de utför offentliga förvaltningsuppdrag. Dessutom föreslås det att straffrättsligt tjänsteansvar ska tillämpas på personalen. Beträffande skadeståndsansvar hänvisas det till lagen om skadeståndslagen. Bedömningsorganen ska svara för den samlade bedömningen

av överensstämmelse, inbegripet åtgärder som utförs av underleverantörer. I 6 § ingår det bestämmelser om överklagande och omprövningsförfarande. Lagen kan stiftas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om godkännande av bedömningsorgan inom arbetarskyddet

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Godkännande av bedömningsorgan

Social- och hälsovårdsministeriet godkänner på ansökan att bedömningsorgan som utför bedömning av överensstämmelse för maskiner, arbetsredskap, personlig skyddsutrustning och annan liknande teknisk utrustning som avses i arbetarskyddsbestämmelserna utses till anmälda organ enligt Europeiska unionens lagstiftning eller att de utför andra motsvarande uppgifter.

I beslutet om godkännande ska ministeriet ange bedömningsorganets kompetensområde, fastställa hur tillsynen över bedömningsorganet ska ordnas och vid behov ställa andra krav, begränsningar och villkor för verksamheten för att säkerställa att uppgifterna utförs på behörigt sätt. Beslutet gäller tillsvidare eller av särskilda skäl för viss tid.

2 §

Villkor för godkännande

Ett bedömningsorgan kan godkännas på följande villkor:

1) bedömningsorganet ska vara opartiskt i sin verksamhet,

2) bedömningsorganet ska ha tillgång till tillräckligt stor personal som är opartisk i sin verksamhet och har nödvändig teknisk sakkunskap och utbildning samt tillräcklig erfarenhet av området och som kan utarbeta de

intyg, protokoll och rapporter som krävs för att styrka att provningarna har utförts; personalens lön får inte vara beroende av antalet utförda bedömningar eller resultatet av dessa,

3) bedömningsorganet ska ha tillgång till den utrustning och de hjälpmedel, system och förfaranden som verksamheten kräver,

4) bedömningsorganet ska ha fullgod ansvarsförsäkring med avseende på verksamhetens art och omfattning eller något annat relevant arrangemang, och

5) bedömningsorganet ska vara en juridisk person registrerad i Finland eller en del av en sådan juridisk person.

Ett bedömningsorgan ska anses uppfylla kraven för godkännande i 1 mom., om det uppfyller de bedömningskriterier som fastställs i tillämpliga harmoniserade standarder, vilkas referensnummer ska offentliggöras i Europeiska unionens officiella tidning.

3 §

Ansökan om godkännande

En ansökan om godkännande av ett bedömningsorgan ska lämnas till social- och hälsovårdsministeriet.

Ansökan ska åtföljas av ett ackrediteringsbeslut från ackrediteringsenheten vid Mätteknikcentralen eller om ett sådant beslut saknas någon annan motsvarande redogörelse från ackrediteringsenheten vid Mätteknikcentralen eller något motsvarande opartiskt expertorgan som visar att villkoren för godkän-

nande enligt 2 § är uppfyllda.

4 §

Bedömningsorganens verksamhet

När ett bedömningsorgan utför offentliga förvaltningsuppgifter enligt denna lag ska de följa lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999), lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003), förvaltningslagen (434/2003), språklagen (423/2003) och samiska språklagen (1086/2003). Bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar tillämpas på personalen vid bedömningsorganen. Bestämmelser om skadeståndansvar finns i skadeståndslagen (412/1974).

Bedömningsorganen ska inom sitt område följa utvecklingen av bestämmelser och standarder och samarbeta med andra nationella och med internationella organ.

Bedömningsorganen kan anlita utomstående testnings- och kontrolltjänster samt andra tjänster förutsatt att tjänsteleverantören uppfyller villkoren för godkännande enligt 2 § 1 mom. 1–3 punkten. Bedömningsorganen ansvarar dock för de åtgärder som utförs av utomstående och för den samlade bedömningen av överensstämmelse.

5 §

Tillsyn över bedömningsorganen och återkallande av godkännande

Social- och hälsovårdsministeriet ska utöva tillsyn över de bedömningsorgan som det har godkänt. För att utöva tillsyn har ministeriet rätt att få tillträde till de platser där ett bedömningsorgan utför bedömning av överensstämmelse. Trots sekretessbestämmelserna har ministeriet rätt att få den information av bedömningsorganen som är nödvändig för tillsynen.

Ett bedömningsorgan är skyldigt att till social- och hälsovårdsministeriet anmäla alla ändringar som kan påverka möjligheterna att uppfylla villkoren för godkännande enligt 2 §. Bedömningsorganen ska årligen lämna

en rapport om sin verksamhet till ministeriet.

Om ett bedömningsorgan inte längre uppfyller villkoren för godkännande enligt 2 § eller följer villkoren i beslutet om godkännande eller om det i övrigt förekommer allvarliga brister i verksamheten, ska social- och hälsovårdsministeriet uppmana bedömningsorganet att inom en utsatt tid avhjälpa bristerna. Ministeriet ska återkalla sitt godkännande, om bedömningsorganet inte har avhjälpt bristerna inom utsatt tid.

6 §

Överklagande

Ett beslut som social- och hälsovårdsministeriet har fattat med stöd av denna lag får överklagas genom besvär enligt vad som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Trots överklagande ska beslutet följas, om inte besvärmyndigheten bestämmer något annat.

Ett bedömningsorgans beslut om överensstämmelse får inte överklagas genom besvär. Omprövning av beslutet får begäras hos det bedömningsorgan som har fattat beslutet. Bestämmelser om omprövningsförfarandet finns i 7 a kap. i förvaltningslagen.

7 §

Anmälan

Social- och hälsovårdsministeriet ska anmäla till Europeiska kommissionen och medlemsstaterna i Europeiska unionen vilka bedömningsorgan det har godkänt som anmälda organ eller om det har återkallat något godkännande.

8 §

Ikraftträdande och övergångsbestämmelse

Denna lag träder i kraft den 20 .

Genom denna lag upphävs 2 a och 20 a § i lagen om tillsynen över arbetarskyddet och om sökande av ändring i arbetarskyddsären-

den (131/1973), sådana de lyder i lag 1162/1999, och förordningen av den 14 januari 2000 om godkännande av kontrollorgan inom arbetarskyddet (18/2000).

De beslut om godkännande av ett bedöm-

ningsorgan som social- och hälsovårdsministeriet har fattat innan denna lag träder i kraft ska fortsatt gälla enligt de villkor som ingår i dem. Bedömningsorganet ska i sin verksamhet följa ska följa bestämmelserna i 4–6 §.

Helsingfors den 4 juni 2010

Republikens President

TARJA HALONEN

Social- och hälsovårdsminister *Juha Rehula*